

ЗА САМОСТІЙНІСТЬ,
ЗА СОБОРНІСТЬ,
ЗА ДЕМОКРАТІЮ

НАРОДНА ВОЛЯ

NARODNA WOLA—THE PEOPLE'S WILL

РІК XXXI. Ч. 64. СКРЕНТОН, ПА., СУБОТА, 14 ЧЕРВНЯ, 1941.

ЦІНА ТРИ ЦЕНТИ—PRICE THREE CENTS

SCRANTON, PA., SATURDAY, JUNE 14, 1941. XXXI YEAR. No. 64.

ГІТЛЕР СТЯГАЄ ВІЙСЬКА НА СОВІТ- СЬКИМ КОРДОНІ, ЩОБ ВИМУСИТИ ВІД СТАЛІНА БІЛЬШІ ДОСТАВИ ПШЕНИЦІ І НАФТИ

ФРАНЦУЗИ ПЕРЕГОВОРЮЮТЬ ПРО ЗДАЧУ ДА- МАСКУ, СТОЛИЦІ СІРІЇ, ЩОБ ОХОРОНИТИ МІСТО ПЕРЕД БОМБАРДОВАННЯМ

АССАБ, ОСТАННІЙ ПОРТ В ІТАЛІЙСЬКІЙ ЕРИТРЕЇ, ЗАНЯТИЙ БРИТІЙЦЯМИ

З Лондону надійшли вістки, що Гітлер стягає здовж совітського кордону великі військові сили, з артилерією, танками і літаками. Бритійські повідомлення запевняють, що це вже не поголоски, а певні вістки з достовірних джерел.

Сто німецьких дивізій, тобто приблизно півтора мільйона вояків, стоїть, як кажуть, на просторі від Чорного до Балтійського моря. Крім німців, у Румунії, на басарабському кордоні, стягнені великі сили румунської армії.

Нова "війна нервів" проти Росії

Замітне те, що разом з цими військовими приготуваннями самі німці розголошують, що в половині цього місяця німецька армія зачне з Польщі і Румунії генеральний наступ на Росію.

Відкрите розголошування самими німцями вісток про великі збройні сили на совітському кордоні показують ясно, що тут ходить тільки про чергову "війну нервів", яка має залякати Сталіна і примусити його до всіх уступок, які тепер потрібні Гітлеру. Якщо Гітлер поважно думав би про похід проти Росії, його агенти не зраджували б наперед вісток про приготування.

Україну має прогудувати Ні- меччина

Повідомлення з Лондону впевняють, що цим разом Гітлер рішуче дістає від Росії стільки збіжжя, скільки Німеччина потребує, хоч би місцевому населенню не лишилось нічого. Крім того Гітлер хоче вимогти усунення з німецького кордону совітської армії в таке віддалення, в якому вона не була б більше загрозою для безпеченства Німеччини.

У лондонських колах кажуть, що Сталін піде на руку жаданню Гітлера до найдаліших меж. Щодо достав збіжжя, то Росія зможе заспокоїти потреби Німеччини, якщо зменшить споживання власного населення на 10 до 15 процент. Заспокоєння німецьких вимог щодо нафти поставило б під загрозу хліборобську продукцію в Росії, тому що хліборобська господарка в величезній частині змеханізована і вимагає відповідної доставки газоліну.

Німецькі війська в Фінляндії

З Стокгольму повідомляють, що до Фінляндії прийшло 10,000 німецького війська, яке там розтабовується на довгий побут.

Ці війська були висаджені в фінських пристанях на основі договору, який дає право на перехід німецької армії через Фінляндію до Норвегії. Однак замість переходити до Норвегії, війська залишилися в центральній Фінляндії.

КАЖЕ ЗНИЗИТИ ЦІНИ НА АВТОМОБІЛІ

Федеральний адміністратор цін, Ліон Гендерсон, звернувся до великих автомобільних компаній з домаганням, щоб вони скасували уведений недавно підвищу цін на автомобілі. Гендерсон зазначає, що підвищення сталась без порозуміння з урядом і що її уведемо без ніякого оправдання, тому що заробітки компаній тепер дуже великі через попит на нові самоходи. Крім того така підвищення може бути початком інфляції. Домагання вислано до компаній Форда, Крайслера, Фіш, Гудсон і Студебеккера, які підвищили ціни. Не вислано його до Дженерал Моторс, тому що ця компанія не підвищила цін на свої автомобілі.

СИМПАТИЗУЮТЬ З РУХОМ ВІЛЬНОЇ ФРАНЦІЇ

Американські кореспонденти подають з Сирії, що взяті в полон французькі вояки й старшини висловлюють загальною своєю симпатією до уряду Вільної Франції та його боротьби проти Гітлера.

На питання, чому в таких разі вони ставили збройний опір британській окупації в Сирії, деякі полонені французькі старшини відповіли так: "Ми мусіли виконати свій обов'язок і очистити свою честь, заки перейшли до Вас."

Німецькі війська не беруть участі в боях в Сирії. Навпаки, кажуть, що Гітлер відкликав німецьких летунів та інші частини своєї армії, що свого часу дістались до Сирії. На цій основі уряд у Віші каже, що Британія переконалась про те, що в Сирії нема німецького війська, і повинна тепер відкликати своє військо.

Пристань Ассаб занята бри- тійцями

Бритійці заняли останню італійську пристань в Еритреї, Ассаб, і тим довершили повну окупацію цієї італійської колонії.

Заняття Ассабу було переведене від Червоного моря, через несподіване висадження британських відділів у згаданій пристані. Взято в полон більшість італійців і двох генералів.

НОВІ ЧЛЕНИ НАЙВИ- ЩОГО СУДУ

Президент Розевелт іменував головою Найвищого Суду члена того ж Суду, Гарлана Фіске Стоуна, який засідає в Найвищому Суді ще від 1925 року. Стоун республіканець, знаменитий юрист і умірено поступова людина. Він у багатьох випадках підтримував закони "нового почину" ще тоді, коли проти них була більшість членів суду. Йому тепер 68 років.

На звичайних членів Найвищого Суду президент іменував генерального прокуратора Роберта Джексона і сенатора з Савт Каролайни, Джеймса Бірнса. Сенат, згідно з традицією, затвердив негайно Бірнса, як свого члена, а номінацію Стоуна і Джексона передав правничій комісії.

Наслідком Джексона на становищі генерального прокуратора буде мабуть головний адвокат Сполучених Держав (соліситор дженерал), Френсіс Біддел, відомий зі своїх поступових поглядів, у яких він дуже подібний до уступаючого Джексона.

КАЖУТЬ, ЩО АМЕРИКАНЦІ НЕ ЗРОЗУМІЛИ МУСОЛІНІ

Як подають з Риму, в урядових фашистських колах запевняють, що американські повідомлення дали невірне толкування звернених до Америки флів з останньої промови італійського "дуче".

Мовляв, Мусоліні не казав, що Америка знаходиться фактично в стані війни з державами "осі". Він сказав тільки, що Америка допускається вчинків, які є дуже "близькі" до воєнних актів.

ЗМІНА АСЕНТИРУНКОВОГО ВІКУ

Конгрес дав президентові право звільняти від асентирунку конскрибованих осіб, які скінчать 28 літ 1-го липня цього року, або мають більше як 28 літ. До військової служби реєстровано, як відомо, мужчин до 35-го року життя.

ГОДЯТЬСЯ НА ЮНІО

Компанія Бетлегем Стіл заявила, що підпише контракт з юнією сталевих робітників К. І. О., коли ця юнія здобуде більшість в голосуванні 25-го червня.

ОСУДЖУЮТЬ ВЖИТТЯ ВІЙСЬКА У СТРАЙКУ

Голова Конгресу Індустріальних Організацій, Філіп Моррей, осудив уряд за те, що він вжив війська для зломання страйку у фабриці літаків в Інґелвуд, Каліфорнія. Він особливо осудив пропозицію, щоб касувати звільнення від військової служби тих робітників, які вийдуть на страйк, а яких звільнено саме тому, що вони працюють в якійсь оборонній індустрії. Тим способом уряд може тероризувати робітників, які борються своїх головних прав.

Моррей також гостро критикував різні законопроекти, якими конгресова й сенатська реакційна група хоче обмежити право робітників на страйк та завести примусову арбітражу. Він закликав юнію К. І. О., щоб вони подавали своїм конгресменам і сенаторам до відома своє становище щодо цих проектів.

Разом з тим Моррей гостро виступив проти всяких комуністичних, фашистських, націоналістичних і корпоративних груп, які хочуть досягнути своїх гурткових цілей, тим, що перешкоджають зруженню Сполучених Держав.

В сенаті сенатор Ла Фолет і інші також осудили вжиття війська у страйку в Інґелвуд. Однак більшість сенату висловила 67 голосами проти 7 своє одобрення тим, що голосувала за законом, який дає президентові повне право перебрати на державу фабрики, які працюють для оборони краю, а в яких загрожує застій через страйк робітників або опір підприємців, після того, як вони відкинуть спробу уряду мирно поладити спір.

ЗАПОВІДАЮТЬ "ЧОРНІ ЛИСТИ"

З Вашингтону повідомляють, що департамент справедливості планує встановлення окремого відділу, який слідкуватиме за робітниками у оборонних індустріях і буде домагатись звільнення таких осіб, про які відомо, що вони активно брали участь в протидержавних організаціях, особливо в комуністичній партії. Списки таких осіб виготовлять агенти департаменту.

НІМЦІ З РОЗМИСЛОМ ЗАТОПИЛИ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПАРОПЛАВ

Американський консуль в Пернамбуко в Бразилії приєднав департаментови закордонних справ у Вашингтоні короткий протокол з переслухання 11 розбитків з корабля "Робин Мур", яких до бразилійського порту привіз корабель "Озоріо". На підставі їх зізнання, які переслано з Пернамбуко до Вашингтону повітряною поштою, консуль утвердив, що "Робин Мур" був затоплений німцем 21-го травня року.

Субмарина затримала "Робин Мура", викликала до себе одного з корабельних старшин і наказала йому за двадцять хвилин покинути пароплав у рятункових лодках, тому що вона його затопить. Цей старшина випросив пів години для спускнення рятункових човнів. Після того пасажирів, яких було вісім, в тому числі три жінки і одна дитина, та моряки, яких було 38, всіли на чотири лодки, розділившись в той спосіб, що на одній лодці були всі жінки, їх чоловіки і дитина, та п'ять моряків, а на інших самі моряки і один пасажир. Всі моряки і пасажирі, окрім двох осіб, були американці.

Субмарина розсадила корабель торпедою і затопила розбиті останки кількадесяти вистрілами з гармати. Командант субмарини сказав, що він подасть по радіо положення рятункових лодок, щоб який корабель їх підібрав. Тому всі чотири лодки остали разом на місці повних 24 години. Побачивши, що поміч не надходить, вони почали плисти в сторону бразилійського берега, віддаленого кількисот миль. До 26-го травня всі чотири лодки оставали разом, після чого тієї лодки, яка вирятувалась, капітан дозволив плисти швидше на власну руку. Вісімнадцятого дня після катастрофи лодку найшов бразилійський корабель Озоріо, який привіз залого до Пернамбуко. На субмарині не було ніяко-

го прапора. Її командант готував кепсько англійською мовою. На вежі субмарини, яка виставала понад водою, видно було напис "Лорікс" та малюнок потвори, яка виглядала на "сміючуся корову".

На підставі повищих зізнань американський департамент закордонних справ прийняв за факт, що американський корабель, з американською залогою і пасажирами був затоплений німецькою підводною лодкою на невідомому океані, а його залого і пасажирів оставлені на бурхливому морі на поталу судби.

Секретар президента Розевелта, С. Ірлі, пригадав, що на першу вістку про затоплення "Робин Мура" президент закликав американську пресу і громадянство, щоб вони стримались зі своїм осудом до часу, аж стануть відомі всі факти про затоплення. Тепер, казав Ірлі, який зазив президента самозрозуміло неважкий.

Німецькі офіційні кола висловили дотепер свої "поважні сумніви" чи це справді німецька субмарина затопила "Робин Мура", але коли це й так сталось, то затоплення цілком певно сталось "в межах міжнародного закону". Німецька преса пише, що Німеччина не дасть себе застрашити "англо-американськими" махінаціями зприводу затоплення "Робин Мура".

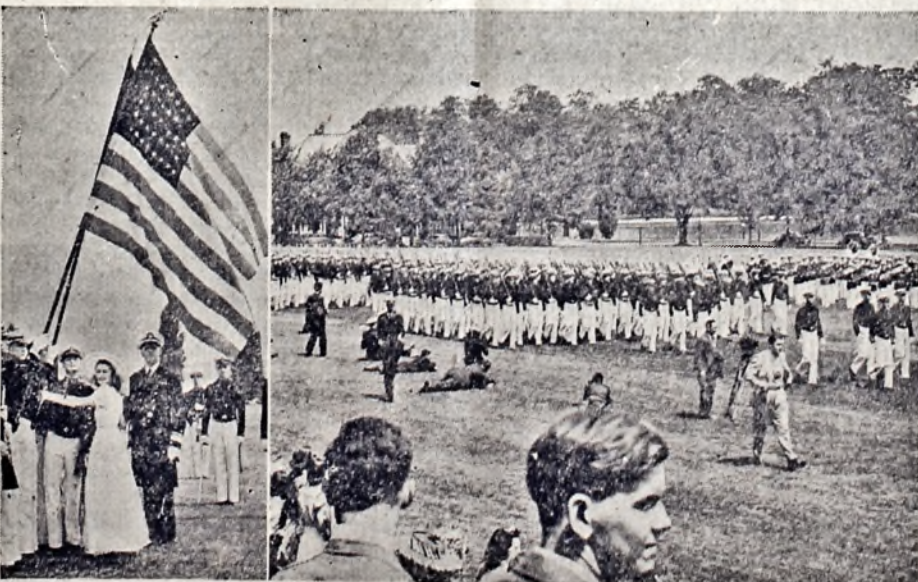
Американські офіційні кроки в тій справі будуть прийняті швидко після того, як до Вашингтону наспіють зізнання вирятуваних розбитків.

МОСКВА НАРІКАЄ НА ПЕРЕ- СЛІДУВАННЯ

Московська преса почала гострі атаки на Фінляндію за переслідування членів товариства мира і приязні з совітською Росією.

Дня 26-го цього місяця починається в Гельсінкі суд проти президента й інших провідників цієї організації, що обвинувачені в підготовці бунту.

НОВИЙ ВИПУСК СТАРШИН У МОРСЬКІЙ АКАДЕМІЇ

В американській морській академії в Аннаполіс, Меріленд, відбулось закінчення шкільного року з маніфестаціями, що підкреслювали поширення морської сили Сполучених Держав. Зправа на образку: Похід студентів академії, що градували в цьому році. Зліва: Передача прапора. У групі під прапором в першому ряді стоїть на правому кінці адмірал Росел Вилсон, командант морської академії.

УВАГА!
ЧЛЕНИ У. Р. СОЮЗА В ПОВІТІ ЛАКАВАНА!
В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЧЕРВНЯ 1941 РОКУ
РІВНО В 7-Й ГОДИНІ ВЕЧЕРОМ

—відбудуться—

В УКРАЇНСЬКИМ ГОРОЖАНСЬКИМ КЛЮБІ
при 608 Вест Лакавана Евно, Скрантон, Па.,

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ УКРАЇН- СЬКОГО РОБІТНИЧОГО СОЮЗА

на які запрошується делегатів на Десяту Головну Конвенцію, урядників і членів нашої організації з Симпсон, Джесап, Оліфант, Диксон Ситі, Олд Фордж, Тейлор, Скрантон, Музик й околиці.

На зборах головні урядники представлять висліди нарад Десятої Конвенції, пояснять її ухвали, та разом з присутніми представниками членства обговорять способи дальшої праці в користь У. Р. Союзу в нашій околиці.

Проситься всіх членів, урядників і делегатів прибути на ці збори.

Виконавчий Комітет У. Р. С.

Народна Воля

NARODNA WOLA — THE PEOPLE'S WILL

Орган Українського Робітничого Союзу в Скрантон, Па. Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу, за винятком державних американських і українських свят.

Ukrainian paper published every Tuesday, Thursday and Saturday, except on National or Ukrainian holidays, by the Ukrainian Workingmen's Association, 524 Olive Street, Scranton, Pa.

Entered as second-class mail matter June 16, 1913, at the Post Office of Scranton, Pa., under the Act of March 8, 1879. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, of the Act of October 3rd, 1917, authorized July 10th, 1918.

Телефон: 2-8897

Telephone: 2-8897

Ціна поодинокого числа 3 центи

Single copy 3 cents

Адреса — Address

NARODNA WOLA, 524 Olive Street, Scranton, Pa.

За оголошення редакція не відповідає

СИЛА ПОЧУТТЯ

Заступник маршала Петена і прем'єр, адмірал Дарлан, виголосив по радіо довгу промову до французького народу, в якій закликав його до співпраці з Німеччиною Гітлера. Між численними фразами про тверду дійсність, ворожу агітацію, потребу безупинної праці, силу волі і т. п., Дарлан також казав, що "треба не піддаватись чуттєвим відрухам", себто треба приглушити ненависть до німецького брутального переможця і, керуючись розумом, співпрацювати з ним для добра Франції.

Накинувшись так на побідженого але не зломаного духа французького народу, Дарлан кілька речень пізніше таки признав силу того духа, який керує вчинками і рухами народів. Він заявив, що Німеччина не зм'ягчить своїх твердих умов перемир'я, поки приязне відношення французів не переконає її, що "Франція не є її дідичним ворогом".

Значить, французи повинні змінити свої почуття, чи як Дарлан каже, "свій сентимент", щоб тим способом змінити "сентимент" німців.

Більш логічно було б, коли б зміна сентиментів починалась від переможців. Південно-африканські бури змінили своє відношення до Англії після того, як англійські переможці змінили свій "сентимент" супроти них. Завойовані американцями філіппінці, які зразу робили повстання проти окупантів, змінили свої почування після того, як американці, себто переможці, показали їм ділами, що вони не думають тримати їх у неволі. І в французів певно були б інші "чуттєві відрухи" супроти німців, коли б німці не мучили їх полонених по своїх таборах, не грабували французьких харчів, не придавили преси, не видушували по шість чи вісім мільйонів доларів денної контрибуції і не показували французам на кожному кроці, що вони пани, диктатори, вища раса і т. п. Як не як, а в французькому народі глибоко вкорінене почуття свободи, рівності й честі. І саме ті почуття топчуть брудними чобітьми переможні агенти Гітлера і представники бурхливих сорочок. То ж не дивно, що весь французький нарід, окрім кількох заляканих чи підкуплених політишених, ставиться вороже до держави, з якою Дарлан хотів би бути в союзі.

Разом з тим промова Дарлана виявляє, яку силу має оце "почуття" чи "сентимент" у переможених. Ані він без того почуття не може вести своєї політики, ані німці не можуть довіряти Франції. Мовчазна але тверда чуттєва опозиція французьких мас тяжить як камінь на становищі Гітлера в західній Європі. Він старатиметься її зломати і вживає для цього всіляких "сверлів" у роді Лавала, Дарлана й інших. Все це не помагає. І в слухний час на цьому і па подібних йому каменях зломиться та гостра коса, якою Гітлерові дотепер вдавалось безкарно вимахувати понад європейським континентом.

"РОБІН МУР"

Вже кілька днів американська преса повторяє ім'я корабля "Робін Мур" з такими застереженнями і коментарями, з якими двадцять-чотири роки тому повторяли ім'я "Лузитанії". Як тоді, так і тепер американські люди і американське майно впали жертвою безоглядної німецької блокади.

У справі пароплава "Робін Мур" замітні ще такі обставини: це був американський вантажний корабель, що плив нейтральним океаном з нейтрального американського порту, задований товарами, яких воюючі сторони не проголосили контрабандою, яка підлягає знищенню чи конфіскації. Затоплення сталося далеко від берегів і між людьми, киненими на поталу моря, були не тільки нейтральні пасажирів, в тому числі американці, але й жінки. З сорок-шести членів залоги і пасажирів врятовано після 18-денної мук в отвертому човні під рівникоєм сонцем тільки одинадцять людей.

Особливо загрозливо виглядає те, що уряд Сполучених Держав, після першої радіовістки про затоплення "Робін Мура" видав спеціальну пересторогу, щоб американське громадянство і преса стримались з осудом, поки не будуть відомі всі деталі цієї морської трагедії. Коли ж американські урядовці в Бразилії переслухали врятованих моряків і довідалися від них цілком певно, що сталося, до урядового звідомлення про затоплення того пароплава додано замітку, що після безсумнівного ствердження, що трагедію спричинила німецька субмарина, попередня пересторога стала безпредметова. Мовляв, пишуть і говорять, що думає.

Гасло до передостанньої американської війни дало затоплення корабля "Мейн" у пристані Гавана на Кубі. Одним з товчків до останньої війни було згадане вже затоплення "Лузитанії". Хто зна, чи "Робін Мур" не перейде в історію, так як два попередні кораблі.

ГІТЛЕР І СТАЛІН

Нові поголоски про напруження між Берліном і Москвою, про великі армії здовж німецько-совітського кордону та про Гітлерові плани походу на Україну в половині цього місяця, мусять приковувати увагу уроженців тої землі, що мала б стати тереном нового кривавого удару. Яка правда криється за цими всіма поголосками?

Відомий американський знавець східно-європейських справ і довголітній кореспондент ньюйорського "Таймс" — у Москві, Волтер Дюранті, каже так про те в своїй найновішій статті, написаній з Нью Йорку: Сталін уступити і тепер, як Гітлер його добре натисне. Я число ще на кілька місяців, може цілий рік співпраці совітської Росії з Німеччиною.

Волтер Дюранті, який тільки що недавно був три місяці в Москві і бачив два місяці тому Сталіна, каже, що спілка між Гітлером і Сталіном, це "розумове подружжя", в якому одна сторона не має довіри до другої і одна готова обдурити другу. Але Сталін не хоче взяти на себе ризика війни і тому уступає Гітлерові.

Коли німецька армія заняла Румунію і дійшла до бережжя Чорного моря, совітське недовіра до Німеччини збільшилось і перемінилось у свого роду ворожнечу. Ще більше, не по нутру Сталінові було заняття Болгарії і Югославії, двох славянських країн на Балкані, і теперішні плани Гітлера супроти Туреччини і може навіть Персії. Росія пробувала показати своє недоволення з того, потверджуючи договір з Болгарією, заключаючи договір приязні з Югославією і заявляючи свою приязнь Туреччині. Однак до зудару з цієї причини не доводило.

Сталін так само не буде воювати з Гітлером тепер. Я гадаю, каже Дюранті, що Сталін тепер знову уступить, якщо Гітлер натисне на нього. Так виглядає з вісток про скупчення німецького війська здовж совітського кордону, зокрема

в Румунії. Поки Німеччина є переможцем на фронтах, Сталін буде далі вести гру проволікання.

Під натиском Гітлера, запевдає далі Дюранті, Росія згодиться збільшити доставку сировини, що потрібні Німеччині, і уможливити перевіз матеріалів з Далекого Сходу. Це вона буде робити неохотно. Бо Сталін знає, що контролює Німеччини над Чорним морем, над Босфором і Дарданелями, є смертельною перешкодою для здійснення совітських планів, оділичених від царської Росії.

Що в новім "напруженні" між Німеччиною і Росією виходить тільки про чергове вимушування нових уступок Гітлером від Сталіна при допомозі погрози походу на Україну, видно ще з того, що німецькі джерела сами розтрубують найбільше приготування до такого походу. Якщо б Гітлер справді мав на думці вдарити на Росію, його агенти не розсівали б сами вісток про те, що здовж совітського кордону стоїть сто німецьких дивізій та що похід на Україну зачнеється в половині цього місяця.

Щоб збільшити галас, німецький уряд відновив у Берліні діяльність якогось Українського Бюро при так званім "Анти-Комінтерні". Це бюро, завданням якого є проти-большевизька пропаганда, було побільшене ще тамтого року і цілу зиму вело широку діяльність. Так бодай запевняють вістки з Берліна.

Цей галас довкола проти-совітських планів Гітлера виглядає на його звичайну "війну нервів", щоб видушити з Москви нові уступки. Цим разом Гітлерові ходить про контролю над українською пшеницею і кавказькою нафтою. І ці уступки Гітлер дістане.

Я каже Роберт Пост, кореспондент ньюйорського "Таймс" у Лондоні: Сталін завсіди готов був віддати все Гітлерові, за винятком хіба власної шкіри.

ЗНАЧІННЯ ВІЙНИ В СІРІЇ

Відомий американський військовий знавець — майор Джордж Філдінг Еліот — пише в ньюйорській "Геральд Трибюн", що вислід британської офензиви в Сирії може бути переломовою подією в теперішній війні. Якщо британській армії вдасться заняти Сирію, цей успіх може повернути воєнне щастя на сторону Британії.

Заняття Сирії британцями, каже Еліот, віднесе німецьку армію на триста миль від Єгипту. Поки Сирія у французьких руках, Гітлер завсіди найшов би спосіб, як вимусити від уряду Петена право на перехід німецької армії через цю територію. Таксамо Туреччина не мала б змоги опертись такому жаданню. Тим то можна сказати, що німецька небезпека для Британії стояла в Азії вже на границі Палестини.

Коли б Британія заняла Сирію, тоді, хоч би навіть турки перепустили німецьку армію через свою територію, вона буде здержана на кордоні Сирії, тобто в віддаленні 300 миль на північ від Палестини. До того треба числитись з правдоподібністю, що становище Туреччини буде більше несподатливим супроти німецьких жадань, якщо британська армія обсадило сирійсько-турецький кордон.

Висилка німецького війська до Сирії на поміч французькому урядові не певна тому, що німцям не достає відповідної

бази для переправи війська кораблями чи літаками. Найближчі летунські бази держав "осі" знаходяться на італійських островах Родос, в віддаленні 400 миль від Сирії. Це занадто велике віддалення, щоб можна було звідти посилати літаками військові транспортні і скидати з літаків парашутистів, як це було недавно на Креті. Наступ при допомозі військ, перевезених чи скинених з повітря, можливий лиш тоді, коли можна забезпечити безперервний транспорт літаками день і ніч на протязі довшого часу.

Бритійський острів Кипр, що лежить у близькій сусідстві Сирії, на Середземнім морі, був би знаменитою базою для німців для висилки літаками війська до Сирії. Але цей острів не тільки що знаходиться в британських руках, але правдоподібно був сильно укріплений і приготований на німецький напад, заки британська армія почала наступ у Сирії.

Німецька пропаганда виявляє німецьку пасивність у справі Сирії тим, що Франція мусить показати сама здібність оборонити свої колоніальні посілости. Це вказувало б на те, що Німеччина справді не думає мішатись у війну в Сирії і буде використовувати тільки час, щоб приготуватись краще до найближчого "бліц-криг" — у, невідомо в якому місці.

Під політичним оглядом ус-

ФРАНКО І ТОГОЧАСНЕ ГРОМАДЯНСТВО

З нагоди 25-ої річниці смерті І. Франка

Як ставились деякі круги українського громадянства в Галичині до Івана Франка, як краві свідчення цього маємо у звідомленнях із загальних зборів Товариства імені Шевченка й Просвіти з 1892-го року. Нових членів Товариства імені Шевченка приймали тоді загальні збори. Як кандидати на нових членів зголосилися: др. Йосип Олесків, о. Йосип Олесків, "редактор 'Народа' і сотрудник 'Кур'єра Львовського'" (як висловилося львівське "Діло" в ч. 50) — Ів. Франко, проф. Іван Верхурацький і др. Олександр Кулачовський. Голосували картками. Усіх вибрали 22 голосами, з винятком Франка, що дістав усього 5 голосів.

Товариство імені Шевченка пішло за прикладом Просвіти, головний виділ якої на одному з січневих засідань 1892-го року не прийняв Франка в члені. На загальних зборах Просвіти кандидат збоку Лаводинський запитав в імені Франка й Павлика, чому виділ не прийняв їх у члені. Відповідь д-ра Костя Левицького на запит була адвокатська. В статті, мовляв, сказано, що виділ "може", але не "мусить" приймати тих, що зголошуються в члені. Виділ хоче, щоб між членами товариства була гармонія, один дух.

Др. Кость Левицький виступив уже попереднього року проти Франка в редакційному комітеті для повного видання творів Шевченка. В рецензії на видану книжечку "Поезії Т. Гр. Шевченка, заборонені в Росії" в "Народі" за 1891-й рік, Франко домагався прилюдного "в'яснення", пишучи ось що:

"Ми маємо певну вістку про те, що на інтимній нараді народовців, при котрій не було давних членів Шевченківського редакційного комітету, ухвалено змінити первісний намір і видати Шевченка обкромом. Повне ж критичне видання готовлять українці в Росії. Очевидна річ, що, коли це правда, то я прилюдно зрікаюся засідання в тім комітеті і до обкромовання Шевченка руки не приложу. Надіюсь, що справа ця швидко в'ясниться, і пишу ці слова вмісць для того, щоб викликати виразну заяву інших членів редакційного комітету, котрі взяли на себе прилюдний обов'язок і повинні за його сповнення прилюдно відповідати." (С. 116).

Перебіг бурі, викликаной словами Франка, зясувала стаття Франка під заголовком "В справі нового видання Шевченка" в "Народі" ось як: "Моя замітка в ч. 7 'Народа' про намір деяких народовців видати замісць повного — об-

п'як б р и т і й с ь к о - ф р а н ц у з ь к и х сил у Сирії може причинитись до сильного зросту руху "Вільної Франції" та армії генерала Де Г'ола. Можна припускати, що зараз після заняття Сирії, уряд Вільної Франції буде визнаний Америкою. Після того Британія зачне можливо спільну військову акцію з вільною французькою армією в західній Африці і pomoже їй заняти тамешні простори французької колонії.

Особливе значіння буде мати, якщо б військам Вільної Франції вдалось заняти французьку пристань в Західній Африці, Дакар. Поки ця пристань знаходиться в руках уряду Віші, все існує небезпека, що її заберуть німці. А ця пристань знаходиться в віддаленні всього 1,800 миль від бережжя Бразилії, тобто від західної півкулі.

кроєне видання Шевченка, мала такий наслідок, що 10-го квітня проф. Ом. Огоновський скликав засідання редакційного комітету, на котрім заявив, що ані у нього, ані у нікого з членів комітету такого наміру не було, і що коли буде зроблене комітетом видання творів Шевченка, то це буде видання повне. Присутні на тім засіданню виділові деяких товариств гостро вдарили на мене за поміщення замітки в 'Народі', зовсім безпідставної і оскорблячої гідності товариств народо-вських, котрі взялись видати твори Шевченка. Особливо сильно виступив проти мене др. Кость Левицький, котрий впрочім зараз же поставив випрохити виправлення проти мене др. Костя Левицького" (як висловилося львівське "Діло" в ч. 50).

Ів. Франко, проф. Іван Верхурацький і др. Олександр Кулачовський. Голосували картками. Усіх вибрали 22 голосами, з винятком Франка, що дістав усього 5 голосів. Товариство імені Шевченка пішло за прикладом Просвіти, головний виділ якої на одному з січневих засідань 1892-го року не прийняв Франка в члені. На загальних зборах Просвіти кандидат збоку Лаводинський запитав в імені Франка й Павлика, чому виділ не прийняв їх у члені. Відповідь д-ра Костя Левицького на запит була адвокатська. В статті, мовляв, сказано, що виділ "може", але не "мусить" приймати тих, що зголошуються в члені. Виділ хоче, щоб між членами товариства була гармонія, один дух. Др. Кость Левицький виступив уже попереднього року проти Франка в редакційному комітеті для повного видання творів Шевченка. В рецензії на видану книжечку "Поезії Т. Гр. Шевченка, заборонені в Росії" в "Народі" за 1891-й рік, Франко домагався прилюдного "в'яснення", пишучи ось що:

"Ми маємо певну вістку про те, що на інтимній нараді народовців, при котрій не було давних членів Шевченківського редакційного комітету, ухвалено змінити первісний намір і видати Шевченка обкромом. Повне ж критичне видання готовлять українці в Росії. Очевидна річ, що, коли це правда, то я прилюдно зрікаюся засідання в тім комітеті і до обкромовання Шевченка руки не приложу. Надіюсь, що справа ця швидко в'ясниться, і пишу ці слова вмісць для того, щоб викликати виразну заяву інших членів редакційного комітету, котрі взяли на себе прилюдний обов'язок і повинні за його сповнення прилюдно відповідати." (С. 116).

Перебіг бурі, викликаной словами Франка, зясувала стаття Франка під заголовком "В справі нового видання Шевченка" в "Народі" ось як: "Моя замітка в ч. 7 'Народа' про намір деяких народовців видати замісць повного — об-

п'як б р и т і й с ь к о - ф р а н ц у з ь к и х сил у Сирії може причинитись до сильного зросту руху "Вільної Франції" та армії генерала Де Г'ола. Можна припускати, що зараз після заняття Сирії, уряд Вільної Франції буде визнаний Америкою. Після того Британія зачне можливо спільну військову акцію з вільною французькою армією в західній Африці і pomoже їй заняти тамешні простори французької колонії.

Особливе значіння буде мати, якщо б військам Вільної Франції вдалось заняти французьку пристань в Західній Африці, Дакар. Поки ця пристань знаходиться в руках уряду Віші, все існує небезпека, що її заберуть німці. А ця пристань знаходиться в віддаленні всього 1,800 миль від бережжя Бразилії, тобто від західної півкулі.

Особливо загрозливо виглядає те, що уряд Сполучених Держав, після першої радіовістки про затоплення "Робін Мура" видав спеціальну пересторогу, щоб американське громадянство і преса стримались з осудом, поки не будуть відомі всі деталі цієї морської трагедії. Коли ж американські урядовці в Бразилії переслухали врятованих моряків і довідалися від них цілком певно, що сталося, до урядового звідомлення про затоплення того пароплава додано замітку, що після безсумнівного ствердження, що трагедію спричинила німецька субмарина, попередня пересторога стала безпредметова. Мовляв, пишуть і говорять, що думає.

пути його до спільної хосенної праці. Вкінці старенький патріот просив виділу, щоб розважив його слова, розсудив ще раз цілу справу і есенітально прийняв п. Франка в члені товариства."

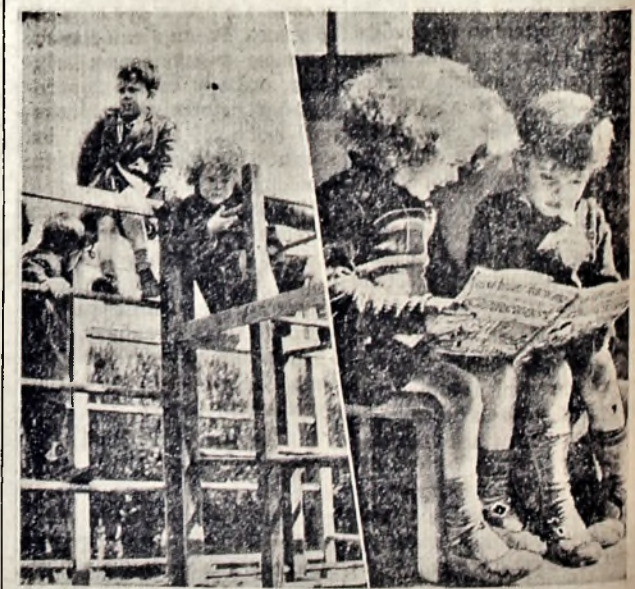
Від примиренських слів Заячківського відбігає голос редакції "Правди" з приводу того, що Франка не прийняли в члені Товариства імені Шевченка. З приводу звідомлення в "Ділі" про його загальні збори подав Франко свої уваги в ч. 78 "Кур'єра Львовського" під заголовком "Товариство ім. Шевченки". Франко назвав загальний збір "гумористичною продукцією", коли його члени прийшли до погляду, що "праця людей інших партій навіть на неутраляльному ґрунті археології й етнографії разом з ними неможлива". На слова Франка відповіла редакція "Правди" так: "Не припускаємо, щоб п. Франко думав, що праця наукова можлива в спілці з тими, що негують нашу мову, нашу історію, нашу культуру. А коли відноситься це до людей свого табору, то він вже найліпше пам'ятає, чи з ним була можлива спільна робота над виданням творів Шевченка в анкеті, до якої запросили його народовці. Мабуть же не забув тих безосновних нападів та інсинуацій, якими обсидавав анкету Шевченкову в 'Кур'єрі' і 'Народі', або і тої наукової (сік) статті про генезу партії народовців, викликаній ніби то 'Свенціцьким'. Загальні збори Товариства ім. Шевченка воліли отже зрезигнувати на такий набутток задоволення спільної праці на неутраляльному науковім ґрунті, щоб полишити п. Франкові повну свободу трудитись на тім полі дотеперішнім способом. Збори, очевидно, були тої думки, що й слабші науковці не вистоятъ досягнути скорше означеного статутном мету, коли будуть змагати до цієї мети мирно, бо ліпша соломинка згода, як золота звада, і на нашу думку не зробили шкоди Товариству імені Шевченка." В останньому реченні бачимо наявний вплив відповіді д-ра Костя Левицького.

(Дальше буде)

ПЕРЕСТОРОГА ФРАНЦУЗАМ

Секретар Кордел Голл заявив французькому амбасадорові у Вашингтоні своє здивування, що французи в Сирії ставлять опір англійцям і "вільним французам", а за те не ставили ніякого опору німцям, які вони приїзжали війсьними літаками до цієї колонії. Голл сказав також, що ще не знати, чи справа обмежиться до самої Сирії. З того заключають, що Англія, а може й Америка, готові забрати ще деякі французькі колонії, якщо Франція піде на повну співпрацю з Гітлером.

МАЛІ ЖЕРТВИ БОМБОВИХ НАЛЕТІВ

Дитячі ігри помагають малим дітям в Англії прийти до себе від наслідків напруження й переляку підчас бомбових атак. На образку сфотографовані дві сцени в дитячих садках, що зорганізовані для приміщення дітей з околиць, навіщених німецькими бомбовиками.

ДОПИСИ

ЮВІЛЕЙ ЖІНОЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

(Шикаго, Іл.)

Дня 4-го травня цього року Запомогове Товариство Українських Жінок святкувало двадцятилітній ювілей існування знаменитою товариською забавою з артистичною програмою і промовами. Забава відбулася в Мидвест Атлетик Клуб, де зійшлося поважне число гостей різних груп, щоб своєю присутністю вшанувати громадську працю українського жіноцтва в Шикаго.

Програму виголосувала Франка Мазурик від імені Запомогового Товариства Українських Жінок. Перша промовляла гр-ка Лайович, яка привітала зібраних гостей. Артистична програма того вечора була добріша і різнманіша. Виконували її громадянки Марія Городецька, Софія Кульпак, Евгения Моранець, Стефанія Чуйко, Галина Мазурик, Маруся Костів, Галина Оліхана і Евгения Галій та громадянки Олег Кульпак, Іван Гуль і Дмитро Атаманець.

Реферат про діяльність Жіночого Товариства за 20 літ виголосила голова товариства, Софія Шкраба. Почавши від 1921-го року, вона переповіла історію діяльності товариства. Гості довідалися, що Запомогове Товариство Українських Жінок повстало з 8-го відділу Союзу Українських Жінок в Америці, що був зорганізований покійною панєю Гриневецькою і видавав перший в Америці жіночий журнал "Зоря". Коли Союз з ріжних причин зачав підупадати, кілька жінок під проводом Варвари Остапчук рішили да-

лі вести ту працю, яку почали були пані Гриневецька і Струтинська. За двадцять років придбали велике число членів і багато доброго зробили.

Ціль Жіночого Товариства — помагати своїм членам в недузі і недостатках, брати участь у громадській роботі і помагати добрій народній справі, як в краю так і в Америці. Дотепер товариство виплатило членам 830 доларів допомоги, а не-членам 350 доларів. До краю на ріжні цілі Жіноче Товариство вислало 1,420 доларів, на народні цілі в Америці 740 доларів. Разом це робить 3,340 доларів.

Жіноче Товариство зорганізовно брало активну участь в українських вічах, протестах, маніфестаціях і по змозі старалося сполуляризувати серед американського суспільства українське народне мистецтво. За ініціативою пані Маслей-Дакун 1928-го року товариство уладило виставку народного мистецтва в Колісеумі, а в 1932-ому році дві виставки: одну в "Солджерс Філд", а другу в "Нейві Пір". В 1933-ому році Жіноче Товариство брало активну участь в організації українського павільйону на світовій виставі в Шикаго. Далі, — говорила передсідателька, — наше товариство було членом Української Господарської Академії в Чехословаччині і посылало свою річну вкладку через кільканадцять років аж до війни. Заходом цього товариства прибув до Шикаго покійний професор О. Бочковський і виголосив чотири лекції.

При кінці передсідателька з гордістю заявила, що товариство складається з членкинь ріжних переконань, релігійних чи політичних. Ми не мали причини міняти напрямків, чи

змінювати назви нашого товариства, ми стремимо до цілі, а нею є освідомлення широким мас українського жіноцтва, щоб воно зорганізовану силою помагло Рідному Краєви скинути кайдани, щоб український нарід міг жити по своїй волі на своїй землі.

Устні привітти зложили: о. Кирстюк від православної громади, який вручив 10 доларів готівкою, кажучи: Це на добру працю для Запомогового Товариства Українських Жінок; Марія Стефанська від Жіночого Товариства імені Ольги Басараб теж вручила 5 доларів, як ювілейний дар; гром. М. Енджейовський зловив привіт від 93-го відділу У. Р. Союзу. Далі складали привітти: адвокат Р. Смух від відділів У. Р. Союзу; Емілія Тарнова від відділу Народної Помочі і І. Дужанський.

По вичерпанні привітів виступили три пари українських танцюристів. Між ними треба згадати маленьку 6-літню Олю Слижук, яка дуже гарно відтанцювала сольо. Голова ювілейного комітету, Марія Голь, подякувала гостям за участь і просила їх на танець, що тривав до пізньої ночі.

Честь вам, жінок, і слава імені вашого Запомогового Товариства Українських Жінок за вашу вірцеву громадську працю.

Присутній:

ПОЛЬСЬКА ПІДТРИМКА ЗАЛІЗНОГВАРДЕЙЦІВ

Польське громадянство на еміграції, розбите на всілякі гуртки, між якими далі бушують завзяті погромщики (газета "Естем Поляком" в Лондоні), непримиримі україножери (ендеки і польська нобі-демократія в Англії і в Америці), русофіли і прихвоні гіт-

лерівці, "прочищує атмосферу" між собою тим, що розкриває промахи — своїх політичних противників. З дотеперішніх розкриттів трудно заключати, чи це що полякам, як нації, допоможе: були вже в польській історії часи, коли деякі гурти й одиниці дуже широко розкривали польські помилки й недомогання, а польська влада чи польське громадянство в цілому далі робили те саме, що й попередно. Без якогось повного доказу, що польський нарід у своїй більшості зможе бути демократичним і не-шовіністичним, годі надіятися, щоб і теперішня самокритика помагла Польщі більше, як "умерлому кадило".

Однак факти, які при тій нагоді виходять наверх, доволі інтересні. От, наприклад, пан Ксавери Прушинський оповідає у "Відомостях Польських" в Лондоні про те, як деякі польські провідники захоплювалися у свій час румунськими залізничогвардейцями. Це й не диво: ідеологія румунських погромщиків з табору порумунського поляка Зелінського-Кодріяну і Сіма була така сама, як ідеологія підсудних короля Кароля закінчила це польсько-кодріянське залицяння.

Далі "Роботник Польскі" розясняє, як то польський уряд підтримував в Румунії людей, які відразу йшли на спілку з Гітлером, а пізніше не дозволили Румунії дати полякам поміч. Коли з наказу Кароля залізну гвардію розгромлено, румунські збігці, що належали до неї, находили в Польщі сердечне прийняття, а потім їхали собі — до Берліна. Ось так польські політики під проводом Ридза Сміглого, Бека і складковського помагали Гітлерови зашморгувати мотуз на польську шию і розбудувувати на польських ти-

повідальністю на особливий румунський політичний напрям, який в багатьох польських кругах вважали за спеціальний симпатичний і близький. Румунію віддали в руки німців, масово вимордували кількисот визначних румунів і видали німцям поляків люде вихвалюваного деякими польськими газетами Кодріяну та так популярної серед деяких кол польської молоді залізної гвардії.

"Гей, а які то похвальні пісні виспівувало три роки тому у Варшаві, Кракові і Познані в честь 'капітана' і його руху! Яку жалобу по ним носили? Як ненавиділи його вороги! Деякі кола крайнього польського націоналізму, які в той час були дуже певні себе, оцінювали Кодріяну і його залізну гвардію незвичайно симпатично; та те саме діялось і в урядових колах. На протязі кільканадцять місяців тодішня польська амбасада в Бухаресті підтримувала Кодріяну і його рух. При кінці 1937-го року мали навіть створити для них газету в румунській мові і тільки гостра інтервенція короля Кароля закінчила це польсько-кодріянське залицяння."

Далі "Роботник Польскі" розясняє, як то польський уряд підтримував в Румунії людей, які відразу йшли на спілку з Гітлером, а пізніше не дозволили Румунії дати полякам поміч. Коли з наказу Кароля залізну гвардію розгромлено, румунські збігці, що належали до неї, находили в Польщі сердечне прийняття, а потім їхали собі — до Берліна. Ось так польські політики під проводом Ридза Сміглого, Бека і складковського помагали Гітлерови зашморгувати мотуз на польську шию і розбудувувати на польських ти-

УКРАЇНСЬКА БОРОТЬБА ЗА ДЕРЖАВУ В РОКАХ 1917-1920

II
ЧОМУ УКРАЇНЦІ НЕ ВДЕРЖАЛИ СВОЄЇ ДЕРЖАВИ

Хто хоче довідатися правду про ці дві справи, нехай прочитає собі брошуру відомого українського діяча з Великої України, Н. Григоріва, що появилася накладом Українського Робітничого Союзу в Скрентоні.

Ціна за книжку обему 48 сторінок великої вісімки лише 15 центів разом з поштовою пересилкою.

Замовляти на адресу:

Narodna Wola, 524 Olive Street, Scranton, Pa.

лах гітлерівську націоналістичну фортецю. Тепер дехто з польського громадянства кається і нарікає на цей дикий націоналізм румунів і — очевидно — німців. Однак серед польського громадянства дотепер не появилася ні один відповідальний політик, журналіст, письменник, чи просто чесний чоловік, який мав би відвагу отверто нап'янувати такий самий польський гітлеризм, чи там кодренізм, який проявляється згрідлими відношеннями до інших націй, які живуть перемішані з поляками, та зазіханням на землі сусідніх народів. Як сказано вище — дотеперішня поведінка польської еміграції показує, що поляки не хочуть чи не можуть нічого від історії навчитися.

НАВІТЬ НЕ ЗАГІКНУТЬСЯ

Народна Воля за 10-го червня писала: "Пропаганда з англійськими лордами" (себто заклики німців і їхніх агентів, щоб Америка не рятувала 'ан-

глійських лордів'. — Н. В.) дістала по голові рішенням Партії Праці боритись до останку з нацизмом, та розкриттям, що саме між лордами є найбільше таких, що готові миритись з Гітлером."

На це комуністичний орган з Нью Йорку з 13-го червня пише: "Чи ж на сторінках 'Народної Волі' почав надто вихвалювати англійських лордів?"

Той самий орган комуністичної партії пише: "Деякі конгресмени твердять, що найкращим захисником демократії може бути лише фашизм і тому то потрібні концентраційні табори."

Народна Воля не заперітила ніде такого твердження, але за те всім відомо, що комуністична партія твердить, що найкращим забором демократії є Світовська Росія, тому що там вже є найбільші і найдавніші концентраційні табори, оділичені комуністичною партією ще по царях.

Іван Франко

ДОБРИЙ ЗАРОБОК

Я чоловік бідний. Грунту нема й крихтики, всего-на-всього одна хатина, та й то стара. А тут жінка, діточок двоє, коби здорові; треба чимось жити, треба якось на світі держатися. Два хлопчики в мене — один чотирнадцяти, а другий дванадцяти літ — пастушать у добрих людей, та й за те маю їм одяжину яку-такую. А жінка пряде, також децю заробить. Ну, а в мене старшого який заробок? От піду дець-колись до близького зрубу, наріжу березини та липняю мітовки через тиждень, а в понеділок беремо з жінкою по звязкові на плечі, та й на торг до Дрогобича. Не великий це з того й заробок, по три, чотири крейцари за мітлу, а панови заплати за пруття, ну, то мало що й лишиться. Але що діяти, треба заробляти, треба як мож своїм світом токани.

Та й що за життя наше! Більба та борщ, часом деякі крупни, та й хлібце, який лучиться: житній, то житній, а ячмінний або вівсяний, то й за це Богу дякувати. Ще як літо, то пів біді біда. Чоловік децю заробить у багатшого: тут роїв у пасіці припилюєш, там у саду почухеш, коло сина та сновів поробиш, а ні, то з саком підеш у потік, рибу деяку спіймаєш, або досвіта губи деяких із ліса наднесеш, — ну, а в зимі всього того не стає. Що від людей за роботу дістанемо, тим і заносимоса, а не раз то й голодом дебелиємо. От як то бідні халуники!

Ну, видите, а ще знайшовся добрий чоловік, що позавидів інакшим достаткам! Дістоді-то забогато, діду, в тебе добра, розтовстієш занадто, розгуляєшся! Так от тобі на! Та й всплав такого, що Господи, твоя воля!

Слухайте, як то було.

Іду я собі раз містом, мітли звязані до купи несуч на дрючку на плечах, іду та й роззираюся довкола, чи не киває хто на мене, або чи не кличе де жидівка: "Чоловіче, чоловіче, а по чому мітли?" — А тут народу довкола, звичайне, торгова днина. Зиркаю я довкола, виджу, іде позад мене якийсь панок, горбатий, головатий як сова, а очі в нього сірі та недобрі, як у жаби. Іде та все на мене поглипує. Я став, гадаю, може чого хоче, а він нічого, став і собі та й дивиться в другий бік, ніби то йому про мене й зовсім байдуже. Іду я далі, він знов за мною. Мені якось зробилося недобре. — Пек тобі бідо! — гадаю собі, що це таке? — Аж тут жидівка з боку кричить: — Чоловіче, чоловіче, по чому мітли? — По п'ять, — кажу. — Ні, як по п'ять? Натє вам три.

— Давай чотири! — Ні, три. — Ні, чотири. — Сторгували ми за півцверта крейцара. Я свою вязанку з плечей, розвязую собі спокійно, даю жидівці мітлу, — аж тут і горбатий панок за мною. — По чому мітовки продає-те? — питає мене. — По п'ять крейцарів, паночку, — кажу. — Купіть, мітли добрі. — Він узав одну, потрібував... — Так, так, — каже, — нема що й казати, добрі. А ви відки? — З Манастирця. — Так, так, з Манастирця. А ви часто мітовки продаєте? — Ні, не часто. От так раз на тиждень, у понеділок. — Ага, ага, що понеділка! А багато так в один понеділок продаєте? — А, як трапиться, паночку, часом я й жінка попродамо

всі, що винесемо, а часом і не попродамо.

— Гм, то ви й з жінкою! Обоє, значить, по отакому звязкові виносите?

— Та так, прошу пана. Часом по такому, часом і по більшому.

— Ага, ага! А багато так за тиждень мітовок можете зробити?

— Та то, прошу пана, як до потреби. Літом продається їх менше, то менше й роблю. А в осени та в зимі, то більше того товару йде.

— Так, так, розуміється! Бо то, видите, я ліверант до цисарських магазинів, то мені би треба таких мітовок багато, так зо'сто. Могли би ви на другий тиждень зробити мені сто мітел?

Я поміркував трохи та й кажу: — Чому ні, зроблю. А де пану донести?

— От тут, — каже пан, та й показав на один дім. — Але пам'ятайте, принесіть. Я вам зараз і заплачу. А по чому кажете, одна?

— Та вже як пан стільки беруть на гурт, то я слуху танше, по чотири.

— Ні, ні, ні, не треба, не слухайте! Я заплачу й по п'ять!

— Бог най панови дасть здоров'ячко!

— Ну, ну, будьте здорові! А пам'ятайте, від нині за тиждень приходіть!

Та й з тим словом панок поштикильгав собі кудись, а я лишився. — От то, — гадаю собі, — який лепський пан, навіть не каже спускати з ції, а на таку суму мітилів замовляє! Таже то ціла п'ятка буде, Господи! А я, прости Господи гріха, вже й зачав був зле помисліти на нього мати, як він отак за мною стежував. Ну, дай йому Господи вік довгий! Прещинь хоть раз мені добрий заробок трапився! Швидко я кинувся за своєю старою.

Попродали ми свій товар, чи й не попродали, купили соли, сірників, чого там ще нам було треба, та й до дому. Кажу я старій, що от так і так, заробок добрий лучився, буде за що й податок заплатити, ще й для неї на зиму підшити буде. Вона й собі ж зраділа.

— Треба буде — каже — взятися обоєм, а то ти сам за тиждень не зробиш усеї роботи. То я вже своє все відложу!

Добре. Отак гуторячи поспішали ми трохи що не підбігцем до дому, щоби, бачите, часу не тратити.

Зараз того ж дня прихопилися обоє, як до гарячого борщу. Пруття наносили цілу стирту, — фабрика в хаті! Я гилила обламу, вона листя обчімхує, аж їй шкіра з долонів позлазила, а я відтак грубіші кінці ножиком чехолом, складаю, вяжу, держки стружу — кипить робота. Прийшлося до неділі, ціла сотня мітел готова і в звязки по п'ять-двадцять повязана. Так уже й приладжено, що кожне з нас бере по два такі звязки на перебежати: через плече ужомка, один звязок на груди, а другий на плечі звисає. В понеділок беремо ми добрі дрючки в руки, звязки на себе — чеши до міста! Спека така, що крий Мати Божа! З нас цюрком потілюється, в горлі пересохло, ну, але що робити! Коли заробок, то заробок.

Приходимо до міста, всі жиди на нас очі повивалювали. Що то, не бачили ще, щоби хто коли такі великі звязки ніс.

— Слухайте, чоловіче, — посміхуються з нас, — а ви де коні продали, що самі фіру пруття двигаете?

— Чоловіче, чоловіче, — кричати другі, — а в кого то ви березовий лісок купили? Чи ви на продаж лісок березини з бабою до міста принесли? Що хочете за лісок березини?

А ми нічого. Ледве дихаємо, а йдемо, аж очі з голови лізуть. Дав Бог, якось ми долізли аж до того дому, де пан казав чекати. Прийшли перед ганок та й шелех оберемками на землю, а самі мов не живі попадали на ті оберемки та й відсапуємо так, що аж язика повивішували. Нема, нема, аж тут вікно скрип, наш панище визирає.

— Ага, — каже, — то ви, чоловічку?

— Так, прошу пана, то я з мітлами.

— Добре, добре, я зараз до вас вийду.

Запер вікно. Ми чекаємо. По добрій хвилі вийшов.

— Ну, що ж ви, принесли мітовки?

— Так, прошу пана, сто, як пан казали.

— Ага, ага, то добре. Але знаєте, що я їх тепер не потрібую, візьміть собі, най у вас іще будуть до якогось часу, або й можете їх попродавати... А мені як буде треба, то я вам перекажу. А тепер найте вам отцей квиток, покажете війтові, то він уже вам скаже, що маєте робити.

— Ба, а то як, — кажу я. — То пан замовили, а тепер не беруть?

— Ні, не беру, — каже він лагідненько, — бо мені тепер не треба. Але ви не бійтеся, я вас не забуду. Ось вам той квиток, нате!

— На що мені вашого квитка? Що я з ним ізроблю?

— Возьміть, возьміть, — каже він. — А в тім, як не хочете, то як схочете. А тепер ідіть собі з Богом.

Я вже, правду кажучи, хотів поставитися до нього з язиком, але він обернувся та й шусть назад до хати. Ми зісталися мов водою зліпті. А далі, що діяти, забрали мітли та й пішли на торг, щоби хоть-що-то розпродати.

Аж ось так десь за тиждень кличе мене війт. — Що за бі-

да? — гадаю собі. Приходжу, а війт сміється та й каже:

— Ну, діду Паньку (мене всі звуть дідом, хоть я не такий то ще й старий), маєш благовісника.

— Якого благовісника? — кажу та й дивуюся.

— А от якого, ади! — тай виняв папір, той самий, що мені той пан оногди давав, розвернув його та й став читати щось таке, що я ані капиночки не зрозумів крім свого власного імені.

— Ба та що тут таке сказано? — питаю.

— Сказано, діду, що ти великий багач, по сто мітилів що ти ж продаєш, гроші лопаються загібаєш, тай велено поставити тобі отцю п'явку.

— Яку п'явку? — питаю я, вухам своїм не вірячи.

— Аркушок, небоже.

— Аркушок? Ба, та який аркушок? Для кого?

— Ей, діду! Не чинися глухим, коли тобі не позаступати! Адже ж не для мене, а для тебе! Маєш платити попри домовий ще й заробкового податку п'ятнадцять ринських річно.

— П'ятнадцять ринських річно? Господи! Ба, та за що?

— За мітли! Чуєш, що пан комісар податковий подав тебе на аркушок і каже, що ти по сто мітилів на тиждень продаєш.

Я став, як той, кажуть, святий Семен Стовпник, що п'ядесять літ на одному місці стояв, пом'яв. Так як би я чеме-риці наівся.

— Пане вуйці, — кажу згодом, — я не буду платити.

— Мусиш!

— Ні, так не буду. Що мені робити? Що голий за пащу ховає? Адже знаєте, що на мітлах я й у цілім році ледве п'ятнадцять ринських зароблю.

— Що я маю знати? Пан комісар мусить ліпше це знати! — каже війт. — Моя річ

стягнути податок, а не хочеш дати, то я здекутника вишлю.

— Овва! Шліть хоть зараз! У мене здекутник здохне, заки що знайде.

— Ну, то продамо хату й грядки, а вас на чотири вітри. Цісарське не сміє пропасти!

— Я зойкнув, мов підірваний.

— А видиш, — каже війт. — Ну що, будеш платити?

— Буду, — кажу, а сам собі своє гадаю.

Минули три роки. Я не платив ані крейцара. Як прихотила здекуція, то ми з бабою ховалися в лози, мов від татар, а хату замикали. То ті здекутники прийдуть, покалатоють, поклинуть, та й потечуться далі. Два рази хотіли добуватися силоміць до хати, та оба рази добрі люде відпросили, але на четвертий рік урвалося. Ні просьби, ні плачі не помогли. Рештанці нам набиралося щось на шісдесят ринських. Наказали з міста зараз ізложити гроші, а як ні, то хату пустити на ліцитацію. Я вже й не тікав нікуди, виджу, що нічого це не поможе. Ну, та й що? Назначили ліцитацію, отакували все мое добро на круглих шісдесят ринських. Приходить той день, тарабанять, кличуть купців...

"Хто да венци?" — сєс, коли бо ніхто й стільки не дає. Десять... дванадцять... ледве на п'ятнадцять ринських витягли, та й за те й продали. А я в сміх, та й кажу до війта:

— А видите, таки я вас іздурих! Хіба я вам не казав, що голого не обідреш?

— Нехай тебе, діду, мара бере, на який ти спосіб узався!

Нашу хату закупили жиди Йойна на хлів для телят, а ми з бабою, як видите, пішли в комірство. Знов по старому живемо, доки Бог віку подовжить. Вона пряде, хлопці людську худобу пасуть, а я мітли роблю. Тай якось своїм світом торочимо, хоч і без аркушка.

Львів, у лютім 1881 р.

OUR AMERICAN PAGE

Mail contributions to 524 Olive Street, Scranton, Pa.

THE HEART OF A FATHER (A Story for Younger Folk)

It was about three o'clock in the morning and everybody was sound asleep, except—him. Force of habit made him wake up every morning just about this time, and, oh, how he hated to do his duty!

When he was considerably younger, he did not mind it so very much. Then he could wake up quickly, do what was required of him, and just as quickly go to sleep again. But now? Usually he woke up half an hour or more before his time, and after tending to his job he would stay awake for another half an hour or more.

This morning he felt especially out of sorts. The weather was bad and he had all kinds of aches and pains. At such times he felt every bone in his body. For every exposure to inclement weather during his former years, for every abuse of his stomach, for every transgression of the laws of Nature, no matter how insignificant, he had to pay now. Neither was this all. He had to suffer morally, too, for although not guilty of drinking or even smoking, nevertheless, his closet was full of dreadful skeletons. So every wrong-doing of his, no matter when committed, was coming up before his eyes now and torturing him. The tricks he used to play on his father and mother (especially his mother!), the furtive glances he had cast at women other

than his lawful spouse, the neglect of his own children, etc., etc., all these sins now passed before him, as if in a movie, and tormented his conscience unmercifully.

Then his own self-interest asserted itself. Here he was getting old and feeble, yet what had he to show for his life-work? Nothing, practically nothing. As a matter of fact, he was not sure even of his next meal, to say nothing about a nest-egg to take care of him during his old age. Suppose he lost his job and his meal-ticket today? Well, perhaps he might still be able to eke out a miserable existence by begging or stealing. Perhaps he could find some shelter. But is such an existence life? On the other hand, he knew from his own personal observation that even worse things might be in store for him, things which made his blood curdle in his veins whenever he thought of them. They happened to others, he saw it with his own eyes. . . . He shook himself with all his might, so as to guide his thoughts into a different channel.

His wife moved in her sleep. Now here was his faithful wife. She always shared his privations and tribulations uncomplainingly. She was always busy, always working, always worrying. She took care of, and brought up, his many children. What security had he prepared

for her old age? None whatever!

And his children? Those thirteen innocent children, huddled around their mother, blind to the cruel realities of life, not knowing that life is but a constant struggle in which only the fittest survive. What provision had he made for their education, what heritage will he leave them?

But is this only his own fault? Has not heredity also something to do with it? He once heard that heredity is the most powerful factor in the course of an offspring's life. If that be so, surely he cannot be made responsible for heredity's faults. He had nothing to do with the choosing of his parents. And as to education, did he ever have any chance? Obviously his parents could not give him more than they themselves possessed, and that was not very much. To be frank, he felt that he was an improvement on his parents. But how about the boss for whom he worked? How about that man for whom he had slaved almost all his life? What education did he give him? Did he ever send him to a school? Did he ever give him any training? All he cared for was that he do the work, as his father did it before him. Yet, had he been given a proper education, proper training, he would have raised himself way above the heads of his contemporaries, he would have accomplished something wonderful that might have brought reporters and cameramen to his humble home, to describe minutely his great deeds and to record and preserve his likeness for the benefit of posterity.

At that moment he saw all his youth, all his strength, all his probable greatness and fame, all his life, in fact, sacrificed at the altar of that greedy, miserable farmer for whom he worked. Oh, how he hated that man! That man who slept comfortably on down-filled pillows, and expected him, old as he was, to get up several times during the night, after he had been on his feet and working hard all day long! And this—every day of his life. . . .

Just then the neighbor's rooster crowed. He shuddered. Another rooster crowed. "Another fool!" he said. Still another rooster was heard. "The despicable creature!" he snapped. Then: "Father! Ain't you awake yet?" he heard the voice of his wife. "Yes, dear, I am, but . . ."

"I thought you overslept so I wanted to call you."

"No, no, I've been awake for nearly an hour now."

"Then why don't you get to work?"

"To heck with the work! What have I got for it?"

"Others are doing it, ain't they?"

"Let them do it, I'm through."

"Don't talk that way, Father. The boss will not stand for it; he will kill you."

"I should worry."

"Father, what's got into you this morning?" And she burst out crying.

He did not answer.

"My God, my God," she wailed, "what shall I do with these poor, little, innocent children?"

The children awoke one after another and tried to figure out what the excitement was about.

"Father!" she pleaded, "do it just this once at least, not for my sake but for your children's."

He began to waver.

"Please, father, please! Before it's too late."

Some of the children joined their mother in crying. It was heart-rending music.

He could not stand it any longer.

Quickly he jumped to his feet. He stretched himself to the limit until his bones cracked in his body. He threw back his head, shut his eyes, filled his lungs. And with all his might he crowed:

"Cock-a-doodle-do!"

The old slave was back at his task.

R. D.

THE RIGHT OF THE MINORITY

The rights of the minority are the rights of the majority—no more, no less; for if we would look at the problem realistically and not in the spirit of sentiment, we should see that each infringement of minority "rights" is really an infringement of majority "right."

Any attack upon the rights of a minority whittles away the rights of all. History has proven this again and again. The early barbarians who ravaged the outposts of civilization could not hold the countries they conquered because, as they destroyed all rights except their own, there was nothing left to take root and so stabilize their conquests.

Each country which has tried to legislate religion and to wipe out all creeds but one, has fallen from power, no matter what the creed—for religion, like a tree constrained in a narrow space, dies of its own restriction. For, like a tree, religion must have space and freedom to grow, dependent as it is upon universality and freedom of spirit for life.

Such has been the experience of every individual or group who ever tried to hold power by wiping out the rights of a minority. They have found that they have cut their own roots as well—and have gradually starved to death as does the murdered tree.

'Terror' of Deep

The U. S. S. Terror, the navy's first vessel particularly designed as a mine layer from the keel up, is shown getting its final touches in preparation for its launching at Philadelphia navy yard. It displaces 6,000 tons.

In Europe the minorities of today are hunted and harried from pillar to post. Driven from place to place, from nation to nation, or forced into subservience amounting to slavery, their future is black. So black it is that but two courses remain open—gradual lowering of morale until there is an almost animal-like servility to those in authority, or a life of constant danger and hole-in-corner intrigue, with an eventual explosion inevitable.

In this country we do not have the rights of minorities or majorities. We have the privilege of choice by the majority; the obligation of cooperation by the minority. The rights belong to all, on complete equality and without differentiation, for that is the democratic way of life.

Ruth Taylor

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УКР. РОБ. СОЮЗА

ВІДДІЛ 1, ОЛИФАНТ, ПА. Піврічні збори в неділю, 15 червня, зараз по Службі Божій, в школі, кімната число 1. Проситися всіх прийняти на ці збори, бо є важні справи до погодження. Також делегат дасть свій звіт з Десятої Конвенції У. Р. Союзу. Уряд

ВІДДІЛ 27, ДЖЕРЗИ СІТІ, Н. ДЖ. Збори в суботу, 14 червня, в 8-й веч., при 181 Філі Стріт. Проситися всіх прийняти і віршити свої заповіді, щоб піврік був заключений без довги. Секр.

ВІДДІЛ 31, ОЛИФАНТ, ПА. Місячні збори відбуваються в неділю, 15-го червня, в 2-й годині пополудні, в Українській Громадській Клубі. Проситися всіх членів придти і вислухати звіт делегата з Десятої Головної Конвенції, а також вибрати нового касієра на місце Я. Чижка, який зрештешував. І. Візний, секр.

ВІДДІЛ 36, СКРЕНТОН, ПА. Місячні збори відбуваються в неділю, 15-го червня, в 2-й годині пополудні, в Українській Громадській Клубі. Проситися всіх членів придти і вислухати звіт делегата з Десятої Головної Конвенції, а також вибрати нового касієра на місце Я. Чижка, який зрештешував. І. Візний, секр.

ВІДДІЛ 37, СКРЕНТОН, ПА. Збори в неділю, 15 червня, рівно в 2-й полов., там, де все. Проситися всіх прийняти і віршити свої заповіді. Хто цього не зробить, буде суспендований. М. Ташчін

ВІДДІЛ 38, НЮ ЙОРК, Н. Й. Піврічні збори в неділю, 15 червня, в 2-й полов., в Карпатія Гол. 217-219 1st Шеста вулиця. Проситися всіх прийняти в означений час, бо є дуже важні справи до погодження. Також буде звіт делегата з Десятої Конвенції У. Р. Союзу. П. Прибізький, секр.

ВІДДІЛ 49, ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Збори в неділю, 15 червня, рівно в 1-й полов., в Українській Домі, при 362 Юніон вул. Проситися всіх прийняти і віршити свої заповіді. Делегат дасть звіт з Десятої Конвенції У. Р. Союзу. Т. Кулецький, секр.

ВІДДІЛ 57, ДЕССУП, ПА. Збори в неділю, 15 червня, в 2-й полов. Проситися всіх прийняти і заплатити свої вкладки. Хто не заплатив, буде суспендований. Делегат дасть звіт з конвенції. М. Панюра, предс.

ВІДДІЛ 60, ДИКОН СІТІ, ПА. Піврічні збори в неділю, 15 червня, в 12:30 в полудне, в парохіяльній школі, при Рівер Стріт, Оліфант. Присутність кожного члена konieczна. В. Хміль, голова; П. Павлін, касієр; С. Чекавський, секретар.

ВІДДІЛ 68, ГЕІЗЕЛТОН, ПА. Піврічні збори в неділю, 15 червня, там, де все. Проситися всіх членів прийняти. Делегат дасть звіт з Десятої Конвенції У. Р. Союзу. Також всі мають віршити свої вкладки. Хто не заплатив, то за такого члена не випишемо розмету до Головної Конвенції. В нас нема каси хворих, то нема грошей, щоб закладати за довгу юнку. Уряд

ВІДДІЛ 100, ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Піврічні збори в неділю, 15 червня, в 2-й полов., в У. Н. Домі, при 237 Гоп Еніон. Проситися всіх прийняти в означений час. Буде справоздання делегата з конвенції і справоздання фінансове. Також буде роздавання тикетів на пікні, котрий відбувається 29-го червня. Окрім того є інші важні справи. Долгуючі повинні віршити свої заповіді на цих зборах, бо в протинний разі поставимо по укладі зборів. Е. Селівий, фін. секр.

ВІДДІЛ 123, КЕМДЕН, Н. ДЖ. Збори в суботу, 14 червня, в 7-й веч., при 614 Вен Гук вул. Проситися всіх прийняти. Буде звіт делегата з конвенції. О. Мельничак, секр.

ВІДДІЛ 157, ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Збори в неділю, 15 червня, в 2-й полов., в нійній галі, при Еділдан вул. Проситися всіх прийняти в означений час і заплатити свої належності. Рішюж вислухає звіт заступника делегата з Десятої Головної Конвенції У. Р. Союзу. М. Скаловський, секр.

ВІДДІЛ 170, ІСТОН, ПА. Піврічні збори в суботу, 14 червня, в 8-й веч. Проситися всіх прийняти на ці збори і заплатити свої вкладки. Контрольор задує справоздання за 6 місяців. Також делегат дасть звіт з Десятої Конвенції У. Р. Союзу. С. Возний, секр.

ВІДДІЛ 191, НЮАРК, Н. ДЖ. Збори в четвер, 19 червня, в 7:30 веч., в Українським Робітничім Домі, при 69 Бікон вул. Проситися всіх прийняти і заплатити свої належності до У. Р. Союзу. Делегат дасть звіт з Головної Конвенції. Уряд

ВІДДІЛ 212, НЮАРК, Н. ДЖ. Збори в середу, 18 червня, в 8-й веч., в клубі т-ва "У. Р. Громади", 59 Бікон Стріт. Рішюж делегат дасть звіт з Конвенції У. Р. С. Проситися всіх членів прийняти на час. М. Надричний, секр.

ВІДДІЛ 219, ПАЛМЕРТОН, ПА. Збори в суботу, 14 червня, в 7:30 веч., там, де все. Обов'язком всіх членів і членкинь прийняти на ці збори, бо маємо важні справи. Делегати дасть свої звіти з Десятої Головної Конвенції У. Р. Союзу. Уряд

ASSEMBLY 233, LACKAWANNA, N. Y. Meeting will be held Wednesday, June 18th, 7:30 p. m., at 168 Steelawanna Avenue. All members are requested to be present for there are important matters to be discussed. Pauline Knihinicki, secretary

SOUTH SIDE BANK AND TRUST COMPANY

Складайте свої ощадности в цім сильнім і певнім банку
524 CEDAR AVENUE SCRANTON, PA.
Член Федеральної Корпорації Обезпечення Депозитів

Have you asked your father or mother to enroll you for membership in the Ukrainian Workingmen's Association?

НА ПРОДАЖ
РЕСТОРАН з дозволом (лайсенс) на алкоголічні напитки, включно з цілим будинком. Знамените положення при торговлі входи до великого промислового підприємства. Добра вигляди на життя для відповідних людей. Багато місця на паркування. Пишіть по інформації на адресу:
George Santovet
222 Delaware Avenue
Palmerton, Pa.

ПЕРШИЙ НАРОДНИЙ ПОГРЕБНИК
на Філадельфію й околиці

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
Cor. Franklin & Brown Sts., Philadelphia, Pa.
Tel.: Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

КОСИ
Маємо австрійські серпи і коси з найліпшої сребристосталі, коса довга 32 цалі, важить поверх фунта, за одним поклепанням косить пару днів. Широка коса в ціні \$2.50 з пересилькою. Перстень до коси подвійний 50 ц. Бабка 75 ц. Молоток 60 ц. Брусек 25 ц. Серп з зубами \$1.00.
Замовлення wraz з гринми послайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4TH ST., NEW YORK, N. Y.

What do women DESPISE most in a man?
Here's the answer that countless women give: Halitosis (Bad Breath)! Women simply won't tolerate it in a man. So if you want to make a hit with your girl friend, look after your breath before your next date with her. Be sure to rinse your mouth with Listerine Antiseptic. It's wonderful for combating bad breath due to food fermentation in the mouth. That, say some authorities, is the major cause of this condition, although bad breath is sometimes due to systemic disorders. Listerine Antiseptic halts the fermentation and overcomes its odor. The breath quickly becomes sweeter, purer, less likely to offend.
Lambert Pharmacal Co., St. Louis, Mo.
Before Any Date Use LISTERINE ANTISEPTIC To Make Your Breath Sweeter

PETER PEN

